

Ders : 155

Konu : HAC

HAC - TELBİYE

“ Lebbeyk, Allâhümme Lebbeyk, Lebbeyke La şerike leke lebbeyk. İnne'l-hamde ve'n-nimete leke ve'l-mülk, La şerike lek. ”

“ Emret Allah'ım, buyur ! Ben senin emrine ve davetine sadakatle uyar, her zaman itaat ederim. Senin için ortak yoktur. Şüphesiz yok ki hamd, nimet ve mülk sana mahsustur. Senin ortağın yoktur. ”

HAC İBADETİ

Hac, İslam'ın beş temel esasından biridir. Yani, beş temel üzerine kurulmuş olan İslam binasının temellerinden biri Hac'dır.

Allah Resûlü'nün (sav) ifadesiyle;

“ İslam, beş temel üzerine kurulmuştur (bina edilmiştir). Bunlar; Kelime-i şahadet, Namaz, Zekat, Hac ve Oruç'tur. ”¹

Hac, her mü'minin Allah ile olan akdini yenilemek için şartlar oluştuğunda, hac menasikini belirli zamanlarda ve mekanlarda yerine getirilmesi ile yapılan mali ve bedeni bir ibadettir.

فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

“Orada apaçık nişaneler, (ayrıca) İbrahim'in makamı vardır. Oraya giren emniyette olur. Yoluna gücü yetenlerin o evi haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır. Kim inkar ederse bilmelidir ki, Allah bütün alemlerden müstağnidir.”²

Bu ayet, müslümanlara haccın farz olduğunun delilidir. “Yoluna gücü yetenler,” hacca gitme imkanına kavuşanlar demektir ki, bu imkanın ölçüsünün ne olduğu konusunda mezhepler farklı görüştedirler. İmam Şafii'ye göre bu imkan vasıta ve yol masraflarını karşılama kudreti, İmam Malik'e göre yürüme ve çalışıp kazanma iktidarı, İmam Ebu Hanife'ye göre ise bu söylenenlerin tamamıdır.³

“Ona bir yol bulabilmek” ile de çok büyük zenginliğe sahip olma şeklinde anlaşılmamalıdır. Çünkü en büyük zenginlik: İmandır.

Lügatte ve İstilahta Hac

Hac, “kasıt, yöneliş ve yürüyüş” anlamına gelen bir kelimedir. Dinimizde ise belli bir zaman diliminde, Mikat mahallinde başlayıp veya veda tavafı ile son bulan, ziyaretler, fiil ve terklerden oluşan bir ibadettir ki, şartlarını taşıyan kişiler üzerine ömürlerinde bir kere olmak üzere farzdır.

“Yöneliş ve yürüyüş” anlamından hareketle hac, saygın ve kutsal (Mescid-i Haram, Arafat, Müzdelife, Mina vs. gibi) özel mekanlar üzerinden sembolik olarak Allah'a yürünülen bir ibadettir.

Nitekim Allah Rasûlü (sav) de şöyle buyurarak buna işaret buyurmuştur:

¹ Sahih-i Müslim: C.1, S: 152-153

² Âl-i İmran 3:97

³ Diyanet Vakfı – Kur'an-ı Kerim Türkçe Meali

الْحُجَّاجُ وَالْعُمَّارُ وَفَدُّ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ، يُعْطِيهِمْ مَا سَأَلُوا، وَيَسْتَجِيبُ لَهُمْ مَا دَعَوْا، وَيُخَلِّفُ عَلَيْهِمْ مَا أَنْفَقُوا
الذَّرَّهُمْ أَلْفَ أَلْفٍ

Hacılar ve umreciler, Allah'a giden elçilerdir. Allah onların istediklerini verir, dualarını kabul eder, harcadıkları bir dirhem karşılığında onlara bir milyon verir.”⁴

Hac; mü'minin Rabbine yürüyüş destanını şahsında yaşamasıdır,

Hac; İnsanlığın uzaklaştığı yaratılışına yeniden dönüşüdür,

Hac; bir bakıma mahşerin provasıdır.

Gerekli imkanlara sahip olunduğu, şartlar oluştuğu halde;

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ

" Bütün insanlara hacci ilan et; gerek yaya olarak, gerek her uzak yoldan binek (vasıta) üzerinde senin huzuruna gelsinler ”⁵

Bu uyarıya gereken ilgiyi göstermeyenlere Hz. Ali'den rivayet edilen bir Hadis-i şerifte Allah Resûlü (sav) şu ürpertici ikazı yapmaktadır;

مَنْ مَلَكَ زَادًا وَرَاحِلَةً تَبِعَهُ إِلَىٰ بَيْتِ اللَّهِ وَلَمْ يَحُجَّ فَلَا عَلَيْهِ أَنْ يَمُوتَ يَهُودِيًّا أَوْ نَصْرَانِيًّا

"Kimin ki, kendisini Beytullah'a ulaştıracak kadar bineği (vasıtası) ve azığı (malî gücü) bulunur da haccetmezse, ister Yahudi isterse Hristiyan olarak ölsün!”⁶

Bunun sebebi şu:

Allahu Teala kitabında, Beytullah'ı ziyarete gücü yetenlerin onu haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır, buyuruyor. Hacı farz kılan şartlar bir insanda toplanınca, o insanın hemen ilk yıl hacca gitmesi gerekir. Bu ibadeti ikinci veya daha sonraki yıllara bırakırsa günahkar olur. Üç mezhep imamı bu hususta ittifak etmişlerdir. Bununla beraber ömrünün sonunda bu hacı yerine getiren kimse, vazifesini başarmış olacağından günahattan kurtulur. Fakat hac etmeden önce ölürse, hac için vasiyet etmiş olsa bile günahkardır.

İslam'ın, şartları çok ağır, yaşanmaz bir din gibi gösterildiği ve insanların maddenin esiri haline getirildiği günümüzde bazı müslümanlar, "şunu da alayım, bunu da tamamlayayım, daha yaşıma genç ..." gibi tutarlı olmayan bir takım mazeretlerle bu ibadeti geciktirmelerinin ne derece tehlikeli olduğunu idrak etmelidirler. Hele hele, Avrupa ülkelerinde yaşayan ve bir çok ülkedeki müslümanların sahip olmadıkları imkanlara sahip olan müslümanların Hacc farizalarını zamanında ifa etmemelerinin mazereti olamaz.

Hac farizasını yerine getiren müslümanlara, İbn Ömer'den rivayet edilen bir Hadis-i şerifte ise, Allah Resulü (sav) şu müjdeyi vermektedir;

يَهْبِطُ اللّٰهُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا عَشِيَّةَ عَرَفَةَ ثُمَّ يُبَاهِي بِكُمْ الْمَلَائِكَةَ فَيَقُولُ: هَؤُلَاءِ عِبَادِي جَاؤُونِي شَعْتًا مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ يَرْجُونَ رَحْمَتِي وَمَغْفِرَتِي فَلَوْ كَانَتْ ذُنُوبُهُمْ كَعَدَدِ الرَّمْلِ لَعَفَرْتُهَا أَفِيضُوا عِبَادِي مَغْفُورًا لَكُمْ وَلِمَنْ شَفَعْتُمْ فِيهِ

"Arefe akşamı vakfene gelince Allah'ın rahmeti dünya semasına iner ve Allah sizinle meleklere karşı övünerek: Kullarım bana her uzak yoldan cennetimi umarak perişan vaziyette geldiler. şayet günahınız kumların sayısınca veya yağmur damlaları kadar veya deniz köpüğü kadar da olsa onu mutlaka bağışlarım. Kullarım! Siz ve şefaath diledikleriniz, Arafat'tan bağışlanmış olarak ininiz " der.”⁷

⁴ El-Camiu's Sagir, H. No: 3790

⁵ Hac 22:27

⁶ Tirmizi, Kitabü l Hac

⁷ Tergib ve Terhib C.2, s.582

Her nadide ve değerli nimetin elde edilmesi zor olduğu gibi, Hac ibadetinin neticesinde elde edilecek nimetlere kavuşmak da o derece meşakkatli ve yorucudur. İslamî ibadetlerin en ağır ve en sevaplısı cihad ibadettir. Hac ibadetine de bedensel anlamda yüksek oranda zahmet bulunduğu için hac ibadeti için de " **الْحَجُّ جِهَادٌ** Hac, cihaddır" ⁸ buyurulmuştur. Hac ibadetinin dışında hiçbir ibadetin niyetinde "**Ya Rabbi onu bana kolay kıl ve onu benden kabul et**" diye dua etmeyiz. Hac ibadetine başlama anlamı taşıyan niyette bile, yapılacak ibadetten elde edilecek karşılığa ulaşmanın zor ve elde edilecek şeyin değerinin üstün olduğuna işaret vardır. Bundan dolayı da hacca genç, dinç ve enerjik yaşlarda gitmek daha güzeldir.

Böyle bir seyahate çıkmanın insana vereceği enerjiyi hesap edebilmek mümkün değildir. Ancak yaşanmak suretiyle anlaşılabilir. Bu sebeple de bir moral ve manevi destek eğitimi olan Hac yolculuğuna, bu kutlu seyahate halen çıkamamış olan genç yaşlı herkes niyet etmeli ve gayret ederek bu kutsal görevi yerine getirmeli..

Unutmayalım ki,

" *Makbul Haccın karşılığı şüphesiz ki cennettir.* "

Haydi o vakit! Özgürlük ve güvenlik beldesine, Allah'ın beytini tavafa, Safa-Merve arasında yürümeye, anamızdan doğduğumuz günkü gibi günahlardan arınıp tertemiz olmak için kefen misali ihramımızı giyip Arafat'ta vakfeye, Müzdelife'de taşımızı toplayıp Mina'da şeytanı taşlamaya ve kurbanımızı kesmeye, Resûlullah'ın belde-i tayyibesini ve mescidini ziyarete; yani Hacc'a niyet edelim; hemen, şimdi!

Alınacak Dersler:

1. Hac, İslam'ın beş temel esasından biridir. Hac; mü'minin Rabbine yürüyüş destanını şahsında yaşamasıdır.
2. Hac; insanlığın uzaklaştığı yaradılışına yeniden dönüşüdür. Hac; mahşerin provasıdır.
3. Hac ibadetini yapan müslüman, İslâm'a gönül vermiş olmanın mutluluğunu ve hazzını yakından hisseder. Yeryüzündeki bütün müslümanlarla bir olmanın ve kardeşliğin şuuruna erer.
4. Hac, cihad anlamında olduğuna göre, imkan varsa zaman kaybedilmeden ailenin bütün fertleri böyle bir faziletten nasiplerini almalıdır.
5. İmkani olduğu ve bir engel bulunmadığı hallerde eşlerin ve gençlerin hacdan mahrum bırakılmaması gerekir.

Not: Bu hafta:

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ

"Bütün insanlara hacca ilan et; gerek yaya olarak, gerek her uzak yoldan binek (vasita) üzerinde senin huzuruna gelsinler" ⁹

1. Ayeti kerimenin tefsirini ailemiz ile okuyalım.

⁸ El-Camiu's Sagir, H. No: 3797

⁹ Hac 22:27